

Wandeling langs de stolpersteinen Noord- en Zuidwolde en Ellerhuizen

startpunt: Café Moeke Vaatstra, Boterdiep wz 45

1 monument oorlogsslachtoffers

Het ontwerp van het monument is van Ir.oom Kuipers en is op 4 mei 1949 onthuld. Op het monument staan de namen van alle slachtoffers uit Zuidwolde. Naast de deur van de ingang van het café aan de rechterkant hangt de plaquette van de slachtoffers van de Razzia op 25 april 1944.

[> vanaf hier linksaf Boterdiep WZ langs de kerk to nummer 32](#)

2. stolperstein Klaas Havinga, verzetslid

Geboren: 15 januari 1882 te Thesinge. Woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Wz 32
Echtgenoot van : Halsema, Anna van
Zoon van: Havinga, Jan Lammert & Kremer, Anje
Beroep: Slager en Veehouder
Overleden: 25 april 1944 te Winsum
Leeftijd 62 jaar
Begraafplaats: Algemene begraafplaats te Zuidwolde, klasse 1A1;rij 4; vaknr.14
Razzia: Havinga is gearresteerd in zijn eigen huis en op de weg tussen Sauwerd en Winsum rond 08.00 uur 's morgens gefusilleerd.

[> doorlopen tot nr 9](#)

3. stolperstein Jan Kuipers

Geboren: 25 februari 1927 te Zuidwolde. woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Wz 9.
Ongehuwd. Zoon van : Kuipers, Jans & Schrage, Aafke
Beroep: groentekweker
Overleden: 15 november 1944 in kamp Alpenrose te Peres bij Borna(D)
Leeftijd: 17 jaar
Begraafplaats: Nederlands Ereveld, Heger Friedhof te Osnabrück(D) Rij J; nr 1
Razzia; gearresteerd vlakbij zijn ouderlijke huis en naar café hekman gebracht.
Kampen in Duitsland: Lager Schkopau Schkopau, Lager de Kippe Lippendorf, Lager Alpenrose Peres.

[> doorlopen tot nr 6](#)

4. stolperstein Reint Roelof Schuur, verzetslid

Geboren:15 juli 1915 te Beerta. Woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Wz 6
Echtgenoot van: Hilinga, Tjaaktje Kampgiene
Zoon van: Schuur Reint Reint & Zuidema, Hindertje
Beroep: wachtmeester der Marechaussee, Postcommandant Zuidwolde
Overleden: 10 maart te Hamburg-Neuengamme(D) door ophanging. leeftijd: 29 jaar
Gedenkplaats: Concentratiekamp Neuengamme te Hamburg -Neuengamme(D)
Bijzonderheden: Gearresteerd op 6 november 1944 in de gemeente Bedum door Evert Cornelis Drost(Onderluitenant van de SD) kamp in Duitsland: Lager Neuengamme Hamburg-Neuengamme.

> *Boterdiep Wz vervolgen tot Ellerhuizenbrug. Over de fietsbrug naast de brug de Ellerhuizenweg inlopen tot nr.10*

5. stolperstein Hilbrand Buurma

Geboren: 4 maart 1926 te Bedum. Woonplaats: Bedum, Ellerhuizen 10. Ongehuwd
Zoon van: Buurma, Krieno & Bakema, Jacoba Mina. Beroep: Smidsleerling
Overleden: 7 december 1944 te Ammersdorf bij halle(D). Leeftijd: 18 jaar
Begraafplaats: Algemene begraafplaats te Bedum, klasse 2;rij 1;vaknr 26
Razzia: Hij was op weg naar Bedum. In de Grotestraat of Schoolstraat is hij door Duitse soldaten gearresteerd.
Kampen in Duitsland:Lager Schkopau Schkopau, Lager Nietleben Halle, Lager Schafstädt Obhausen, Lager Ammendorf Halle.

> *weg vervolgen tot nr 16*

6. stolperstein Jacob Sibma

Geboren: 1 juli 1921 te Bedum. Woonplaats: Bedum, Ellerhuizen 16. Ongehuwd.
Zoon van Sibma, Haijke & Lugtenburg, Jantje van der. Beroep: Landarbeider
Overleden: 10 augustus 1945 te Groningen. leeftijd: 24 jaar
Begraafplaats: Algemene begraafplaats te Bedum, klasse 1A, rij 18; vaknr. 11
Razzia: opgepakt bij Plattenburg en naar café Hekma in Zuidwolde gebracht. Jacob kwam erg ziek terug uit Duitsland en werd in het ziekenhuis in Groningen opgenomen. Hij had zware TBC
Kamp in Duitsland: Lager Mascherode bij Braunschweig

> *weg vervolgen tot nr 22*

7. stolperstein Martinus Schaaphok

Geboren: 11 juni 1922 te Bedum. woonplaats Bedum, Ellerhuizen 22. Verloofd met Gery Laan
Zoon van Schaaphok, Harm & Arwert Alberdina
Beroep: Kok&Bakker/Bakkersknecht
Overleden: 23 januari 1945 te Hamburg-Neuengamme(D) Leeftijd: 22 jaar
Begraafplaats: Nederlands Ereveld te Hamburg-Ohlsdorf(D) vak BP73, rij:H nr 2
Kamp in Duitsland: Neuengamme(Hamburg-Hammersbrook) en het Aussenlager van KZ-Lager Neuengamme:Husum-Schwesing
Martinus werkte als bakkersknecht bij een oom die bakker was in Hypolytushoef op Wieringen. Aanvankelijk was hij vrijgesteld voor de Arbeitseinsatz omdat hij werkzaam was in de voedselvoorziening maar toch werd hij opgeroepen om in Duitsland te gaan werken. Dit weigerde hij en is ondergedoken bij de familie Hoekstra in Groningen. Door verraad opgepakt op 19 augustus 1944 en naar kamp Amersfoort gebracht. Op 8 september 1944 is Martinus tewerkgesteld in Husum-Schwesing. De gevangenen moesten tankgrachten graven. Ze stonden daarbij de hele dag in het koude water. Martinus werd na terugkeer op 20 okt 1944 ziek opgenomen in Neuengamme waar hij door uitputting en ondervoeding is overleden. Martinus, 22 jaar oud overleed op 23 januari 1945, op zijn vaders verjaardag.

> *weer terug naar de brug en de fietsbrug oversteken en dan rechtsaf Willemstreek. Bij het laatste huisnr 16 rechts om het huis heen en aan de kant van hert boterdiep ligt de steen van:*

8. Jan de Blécourt

Geboren;21 augustus 1921 te Middelstum. Woonplaats: Noordwolde, Willemsstreek 16.
Echtgenoot van:Woldijk, Siebrig. Zoon van Blécourt, Jan de &Vogel, Tietje. Beroep: Chauffeur
Overleden;6 november 1944 te Rheijdt (D) Leeftijd: 23 jaar.
Begraafplaats: Begraafplaats Rheijdt(D) Herbegraven op het Nederlands ereveld te Düsseldorf-
Oberblik(D) Stoffeler Friedhof) Vak C;rij 3; nr 34
Bijzonderheden: vertrok op 19 juni 1943(drie dagen nadat hij in het huwelijk was getreden)naar
Duitsland om te werken. Overleden ten gevolge van een bombardement.

> *terug en rechtdoor Zwarteweg. Bij de Noordwolderweg linksaf nr 7, de steen ligt na de bocht bij het hek.*

9. stolperstein Pieter Westers

Geboren: 22 mei 1914 te Noordwolde Woonplaats; Noordwolde, Noordwolderweg 7.
Verloofd met: Boerema, Riekje. Zoon van Westers, Roelf & Boukema, Martjen
Beroep: Landbouwer
Overleden: 12 mei 1940 e 's Gravenhage. Leeftijd: 25 jaar
Begraafplaats: gemeentelijke begraafplaats aan de Kerkhoflaan in 's Gravenhage, Militair Erehof; nr
4
Bijzonderheden: dienstplichtig Korporaal 2e Esk.1e Regiment Huzaren Motorrijder
(2-1 R.H.M.) gewond geraakt op 10 mei 1940(Maaldrift te Wassenaar) en overleden in ziekenhuis te
's- Gravenhage

> *De Noordwolderweg vervolgen tot het kruispunt met de Westerseweg in Zuidwolde. Hier rechtsaf en de Westerseweg vervolgen tot over het viaduct bij huisnr.16. De steen ligt naast de inrit.*

10. stolperstein Ailko de Vries

Schuilnaam: Henk. Geboren : 1 augustus 1918 te Zuurdijk.
Woonplaats: Zuidwolde: Westerseweg 16. Verloofd met: Boer, Martje
Zoon van: Vries, Jacob de & Boersma, Martje
Beroep: Manufacturier. Overleden 16 mei 1944 te Zuidwolde. leeftijd: 25 jaar
Begraafplaats: Gemeentelijke begraafplaats te Warfhuizen.
Bijzonderheden: bij een razzia in september 1943 opgepakt bij zijn onderduikadres, Westerseweg 16
te Zuidwolde bij de familie H. Boer.
Bevrijding: Uit Kamp Kaldenkirchen/ Breijel als crepeergeval(open TBC) begin april op de trein gezet.
Bij aankomst in Groningen lopend naar Zuidwolde gegaan, op z'n rug de tekst:"Taugenichts"
Op het onderduikadres overleden.

> *U kunt uw weg vervolgen richting Noorderhoogebrug alwaar u op Molenstreek 3 de stolperstein van Willem Frederik Bathoorn vindt, op Beijumerweg 2 die van Lucas Dijkstra en op Beijumerweg 3 die van Kornelis Dijkstra.*

Vindt u dit te ver dan loopt u terug naar de Groningerweg en steekt u deze over. U blijft op de Westerseweg en loopt via de Noordwolderweg richting de brug bij café Moeke Vaatstra. U gaat voor de brug rechtsaf richting Boterdiep wz 51.

11. Stolperstein Jan Reinder Visser, Verzetslid

Geboren: 19 oktober 1901 te Groningen. Woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Wz 51
Echtgenoot van : zwerver, Elzien. Zoon van: Visser, Jacob & Lanting, Stientje
Beroep: Bedrijfsleider. Overleden: 25 april 1944 te Noordwolde. leeftijd: 42 jaar
Begraafplaats: Algemene begraafplaats te Zuidwolde, klasse 1A1; rij 4; vaknummer 18
Razzia: Jan is bij de Razzia op de Noordwolderweg te Zuidwolde gearresteerd en op de
Munnikeweg(nu Pijpsterweg) rond 10.30 gefusilleerd

[> de weg vervolgen tot nummer 58](#)

12. Gedenkplaatje van Jurrien Korringa (als militair gesneuveld)

Geboren: 13 oktober 1915 te Garmerwolde. woonplaats; Zuidwolde, Boterdiep Wz 58
Verloofd met: Koopman, Jetske. Zoon van Korringa, Jurrien & Kalkwiek, Aafke. Beroep: Kweker
Bijzonderheden: Brigadier Infanterie in het KNIL. Na de capitulatie op 8 maart gevangen genomen en hij moest als dwangarbeider werken aan de Birma spoorlijn. Jurrien is ziek geworden en uiteindelijk op 3 december overleden aan dysenterie. Hij werd begraven op het kerkhof van Rangoon en is later herbegraven op Nederlands ereveld Menteng Pulo, Jakarta. Omdat Jurrien hier zijn eigen monument heeft, is er voor hem een gedenkplaatje en geen Stolperstein geplaatst.

[> De weg vervolgen tot nr. 61](#)

13. stolperstein Hindrik Huisman

Geboren: 17 mei 1921 te Stedum. woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Wz 61.
Ongehuwd. Zoon van; Huisman, Jacob & Hammingh, Metje. Beroep: landarbeider en kweker
Overleden: 26 mei 1945 te Leipzig Dösen(D) leeftijd: 24 jaar
Begraafplaats: Nederlands ereveld te Loenen(Gld) vak E, nr 61
Razzia: gearresteerd in zijn ouderlijk huis te Zuidwolde en naar café Hekma gebracht.
Kampen in Duitsland: Lager Schkopau Schkopau, Lager de Kippe Lippendorf, Lager Alpenrose Peres.

[> loop terug naar de brug, over de brug rechtsaf via Boterdiep Oz richting Beijumerweg 14](#)

14. Stolperstein Jacob Waijer

Geboren: 1 november 1922 te Zuidwolde. Woonplaats: Zuidwolde, Beijumerweg 14.
Ongehuwd. zoon van : Waijer, Harm & Roerig, Anje. Beroep: Tuinder
Overleden: 8 april 1945 te Bremen-Farge(D). leeftijd 22 jaar.
Gedenkplaats: concentratiekamp Neuengamme te Hamburg-Neuengamme(D)
Bijzonderheden: Opgepakt in de zomer van 1944 bij de brug over het van Starckenborghkanaal . Hij was op bezoek geweest bij de familie Roerig aan de Bedumerweg te Groningen.
Kamp in Duitsland: Lager Neuengamme, Hamburg-Neuengamme

[> weg vervolgen richting Beijumerweg 25](#)

15. stolperstein Lucas ter Laan, Verzetslid

Geboren: 15 augustus 1922 te Zuidwolde. woonplaats: Zuidwolde, Beijumerweg 25
Ongehuwd. zoon van: Laan, Willem ter & Piel, Grietje. Beroep: Groentekweker
Overleden: 10 april 1945 te Hamburg-Wilhelmsburg(D) leeftijd: 22 jaar
Begraafplaats; Friedhof Aldenburg, Wilhelmshaven(D) vak 18 A, nr 94
Bijzonderheden: opgepakt in de herfst van 1943 in Beijum vlakbij zijn ouderlijk huis.

[> terug naar de brug bij café Moeke Vaatstra en weg vervolgen via Boterdiep Oz tot nr. 27](#)

16. stolperstein Cornelis Gerhardus Georgius Bos, verzetslid

Geboren; 17 maart 1915 te Uithuizen. woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Oz 27
Ongehuwd. zoon van Bos, Kornelis Jacobus & Amsing, Johanna. Beroep: bakkersbediende
Overleden: 25 april 1944 te Zuidwolde. leeftijd: 29 jaar
Begraafplaats: R.K. Begraafplaats te Uithuizen, Akker 2e klasse, rij 11, nr 319
Razzia: gearresteerd in het huis van Jan Kornelis Dwarshuis en naar café Hekma in Zuidwolde gebracht. Cornelis is in de doornit van het café rond 6.00 's ochtends gefusilleerd.

17. stolperstein Jan Kornelis Dwarshuis, verzetslid

Geboren: 30 augustus 1898 te Uithuizen. leeftijd: 45 jaar

Woonplaats: Zuidwolde, Boterdiep Oz 27

Echtgenoot van: Vrugt, Anna Margaretha. zoon van: Dwarshuis, Gerrit & Zandt, Trijntje

Beroep: Bakker

Overleden: 25 april 1944 te Noordwolde

Begraafplaats: Algemene begraafplaats te Zuidwolde, klasse 1A1; rij 4; vaknr.16

Razzia: Jan is 's ochtends rond 10.00 op de Munnekeweg tussen Noordwolde en de Wolddijk gefusilleerd.

[> Ga via de brug terug richting monument](#)

einde route